

В.В. Валетенко, аспірант*

**Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка**

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

Постановка проблеми. На сьогоднішній день зміни в аграрному секторі економіки України відбуваються у надзвичайно складних і суперечливих умовах. Продовжується занепад сільського господарства та деградація сільських територій, що призводить до «демографічної катастрофи» на селі. Наявний потенціал аграрних товаровиробників реалізується вкрай неефективно і не відповідає дійсним можливостям. В таких умовах особливо гостро постає потреба переосмислення аграрної політики, визначення чіткої мети, завдань, механізмів і етапів її реалізації. Означена проблема набуває особливої актуальності з огляду на виклики процесів глобалізації і зумовлена необхідністю створення високоефективного, конкурентоспроможного аграрного виробництва, здатного підтримувати продовольчу безпеку країни, нарощувати експортний потенціал та розв'язувати соціальні проблеми села.

Основу сучасної парадигми розвитку аграрної економіки має становити закладений комплекс заходів для стимулювання підприємницької діяльності, що відповідно зумовлює необхідність глибокого дослідження всіх його складових у взаємозв'язку та взаємозалежності.

В аналізі аграрної економіки дуже важливим є вибір методології й інструментів економічного дослідження.

Аналіз існуючих підходів до оцінки інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарських підприємств дозволив дійти висновку, що інноваційний та інвестиційний розвиток розглядається відокремлено один від одного, що унеможливорює отримання релевантних результатів такої оцінки. Втім, методичні підходи до оцінки інвестиційного потенціалу, інвестиційного розвитку, інвестиційної привабливості та ефективності інвестицій наразі є настільки проробленими та високорозвиненими в сучасній економічній науці, що не зважати на ці здобутки в контексті

---

* Науковий керівник – д-р екон. наук Красноручський О.О.

вирішення завдань нашого дослідження неможливо. Саме тому необхідно поєднання найдосконаліших методичних підходів до оцінки інвестиційного розвитку з підходами до оцінки ефективності інновацій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проаналізувавши праці найвидатніших авторів, що займались методикою інноваційного аналізу, а саме І.А. Бланка, П. Хавренека, В. Берема, О.О. Пересади, Б.Г. Болдирева, необхідно зазначити, що економічна наука накопичила значну кількість методів і прийомів інвестиційного аналізу. При цьому найвідоміші методи можна поділити на три групи: 1) методи оцінки ефективності інвестицій за допомогою співвідношення грошових надходжень (позитивних потоків) з витратами (негативними потоками); 2) методи оцінки ефективності інвестицій за бухгалтерською звітністю; 3) методи оцінки ефективності інвестицій, які ґрунтуються на теорії часової вартості грошей.

За допомогою вказаних методів здійснюється інвестиційний аналіз, оцінюється і порівнюється інвестиційна привабливість та ефективність напрямів інвестування, окремих програм та проектів, тощо. В економічній літературі розрізняються три види оцінки ефективності інвестицій: фінансову (комерційну), бюджетну та економічну. Фінансова оцінка передбачає визначення фінансових результатів реалізації проекту для його безпосередніх учасників. Вона базується на очікуваній нормі дохідності, яка влаштовує всіх суб'єктів інвестування. При цьому інші наслідки впровадження проекту не враховуються. Бюджетна оцінка ефективності віддзеркалює фінансові наслідки для різних рівнів бюджетів, тобто очікувані співвідношення видатків, податків та зборів. Показником бюджетної ефективності впровадження проекту є різниця між податками та видатками певного рівня бюджету, ступінь яких залежить від впровадження конкретного проекту. Економічна оцінка ефективності проекту для національної економіки, для галузі, групи підприємств, підприємства, регіону тощо.

Від виду оцінки ефективності залежить вибір певних методів аналізу. Традиційні методи аналізу базуються на обчисленні таких показників, як норма (коефіцієнт) ефективності (дохідності) та період (строк) окупності інвестицій.

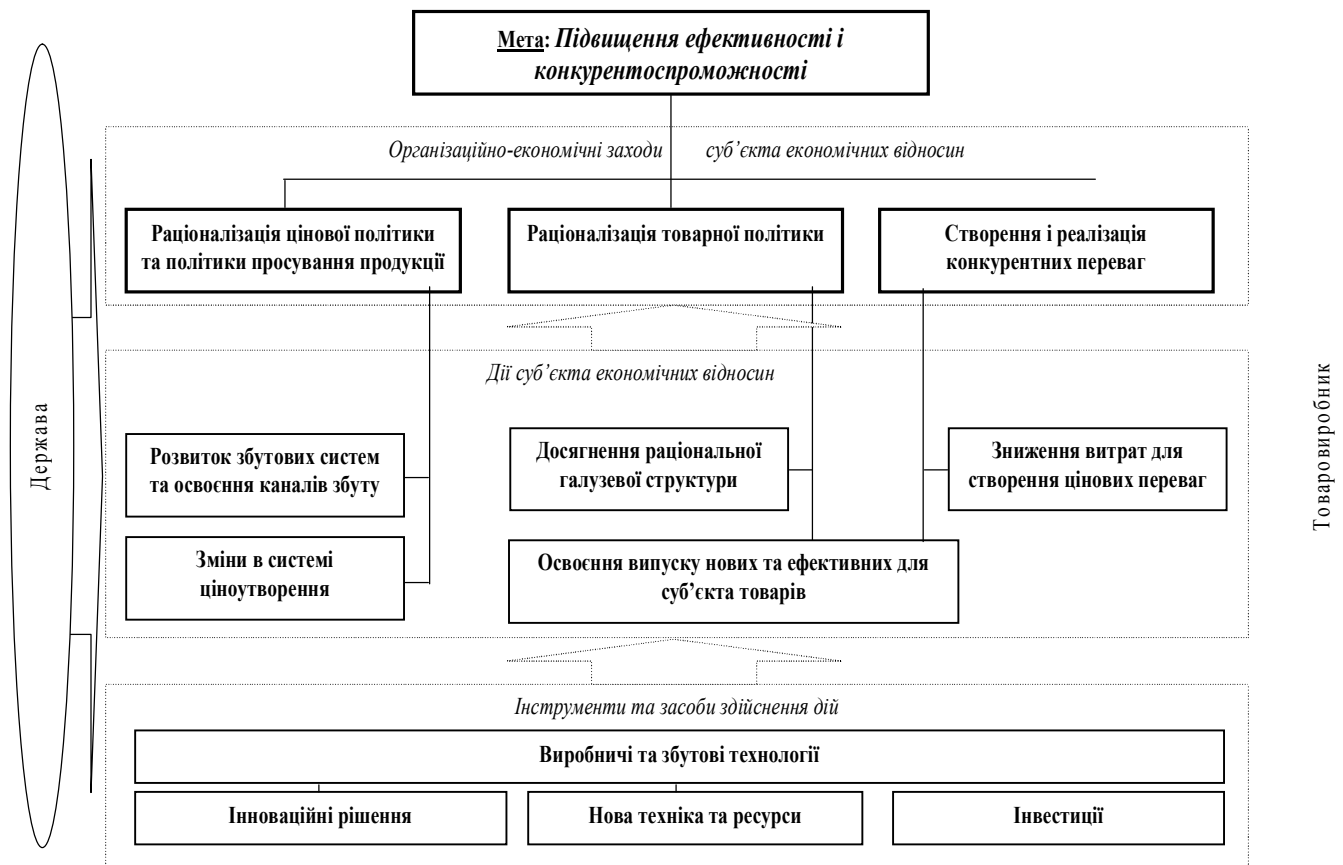
Цілі статті. Метою даної публікації є огляд об'єктивних суперечностей у забезпеченні інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарських товаровиробників та формування концептуальної моделі організаційно-економічного механізму цього розвитку.

Виклад основного матеріалу. Процес формування та реалізації стратегії інноваційного розвитку агробізнесу пов'язаний з побудовою моделі інноваційного розвитку аграрного виробництва й аналізом

інноваційних чинників. В сучасній аграрній економіці, незважаючи на нинішній руйнівний стан, має забезпечуватися поступальний інноваційний розвиток.

Методичне підґрунтя аналізу інвестиційної складової розвитку підприємств є достатньо опрацьованим як на теоретико-методологічному, так і методичному рівні. Втім, далеко не вся існуюча система показників, методичних підходів та прийомів є адекватною специфіці аграрного виробництва, передусім, через те, що інвестиційні ресурси в сільському господарстві спрямовуються здебільшого не на розміщення у створенні нових видів продукції, а на розвиток якостей існуючих та зниження витрат на їх отримання у виробничому процесі. Таким чином, використовувати вказані методичні підходи для оцінки інвестицій в аграрному секторі не є доцільним без їх відповідної адаптації до умов розвитку сільськогосподарських товаровиробників. При цьому ключовим аспектом є необхідність обґрунтування питань інвестиційного розвитку через їх прив'язку до інновацій в сільськогосподарському виробництві, адже саме останні є основним джерелом і здешевлення продукції, тобто створення цінових переваг, і розвитку товарних якостей окремих видів сільськогосподарської сировини.

Більш докладно ці процеси пояснюють результати виконаного нами наукового пророблення питань формалізації організаційно-економічного механізму інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарських товаровиробників (рисунок).

Організаційно-економічний механізм інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарських товаровиробників

Під категорією «організаційно-економічний механізм» ми розуміємо відкриту систему суб'єктів, об'єктів, факторів, зв'язків, інструментів та засобів впливу, наявність та функціонування якої дозволяє протікати процесам розвитку. При цьому елементний склад вказаної системи щодо інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарських товаровиробників проілюстровано на рисунку.

Висновки. Проведені дослідження та узагальнення їх результатів дозволяють стверджувати, що в Україні наразі не існує цілісного комплексного підходу до інноваційно-інвестиційного розвитку вони розглядаються як окремі механізми впливу на економіку і дублюють один одного, та дуже рідко використовуються водночас. Причиною того може являтися те, що інвестор не готовий суттєво ризикувати капіталом і намагається вкладати кошти в розвиток сільського господарства поступово. Ці підходи не можуть розглядатись окремо, бо доповнюють один одного. Так як інновації не можуть існувати без інвестицій, а інвестиції можуть, але вкрай не ефективно. Тому тільки при комплексному підході, попередньо систематизувавши інноваційні і інвестиційні важелі, можна підвищити ефективність виробництва і отримати більш значимі

конкурентні переваги, а отже й економічні результати.

Бібліографічний список: 1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент [текст] / И.А. Бланк. – К.: МП ИТЕМ, 1995. – 562 с. 2. Буряк С.В. Фінансово-кредитне забезпечення інвестиційної діяльності підприємств України / С.В. Буряк // Проблеми формування ринкової економіки: міжвідомчий наук. зб. – Вип. 7. – К.: КНЕУ. – 1999. – С. 177-182. 3. Буряк С.В. Залучення іноземних інвестицій в економіку України / С.В. Буряк // Вчені записки: наук. зб. – Вип. 2. – К.: КНЕУ. – 1999. – С. 168-171. 4. Буряк С.В. Проблеми і перспективи розвитку лізингу в економіці України / С.В. Буряк // Проблеми формування ринкової економіки: міжвідомчий наук. зб. – Вип. 8. – К.: КНЕУ. – 2000. – С. 330-337. 5. Буряк С.В. Роль кредиту в інвестуванні реального сектора економіки України // Вчені записки: наук. зб. – Вип. 3. – К.: КНЕУ, 2001. – С. 137-144. 6. Руководство по оценке эффективности инвестиций [текст] / П. Хавренек, В. Берем [пер. з англ.]. – М.: АОЗТ Интерэксперт «Инфра-М», 1995. – 182 с. 7. Пересада А.А. Основы инвестиционной деятельности [текст] / А.А. Пересада. – К.: Либра, 1996. – 302 с. 8. Пересада А.А. Инвестиционный процесс в Украине [текст] / А.А. Пересада. – К.: Либра, 1998. – 384 с. 9. Финансы капитализма / [кол. авторов; под ред. Б.Г. Болдырева]. – М.: Финансы и статистика, 1990 – 458 с.

Валетенко В.В. Формування організаційно-економічного механізму інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарських товаровиробників. В статті досліджена проблема розробки єдиного комплексного підходу к забезпеченню інвестиційно-інноваційного розвитку вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників.

Valetenko V. The Organizational and Economic Mechanism of Agricultural Producers' Innovative-investment Development Formation. The problem of complex approach to investing-innovating model of domestic agrarian producers' development is considered in the article.